

Vermoedelijk was het dit artikel dat een der vóór de bezetting benoemde raadsheren de even hooghartige als kortzichtige opmerking deed maken: 'Wat de illegale pers schrijft, kan ons als Hoge Raad koud laten.'¹

*

Vergelijkt men de houding van de Hoge Raad zoals die uit het arrest van 12 januari '42 blijkt met die van het Leeuwarder gerechtshof dat de uitspraak inzake de voerman uit Gerkesklooster deed, dan wordt begrijpelijk dat het Leeuwarder hof bij de illegaliteit een reactie wekte in de zin van: 'Eindelijk begint de rechterlijke macht te ontwaken!' Inderdaad, het arrest van de mrs. Viehoff, Wedeven en Heijmeijer was een getuigenis van rechterlijk verzet.

Aan dat getuigenis lag een breder verzet, beter misschien: een bredere protestactie, ten grondslag. Deze was van eind '42 af tot ontwikkeling gekomen en richtte zich tegen de schandelijke wijze waarop Nederlandse gevangenen, veroordeeld niet door Duitse maar door Nederlandse rechters, behandeld werden in het strafkamp Ommen en in het kamp in Duitsland waarheen velen hunner uit Ommen getransporteerd waren.

Protesten tegen Ommen

Van de oprichting van een speciaal kamp bij Ommen maakten wij reeds melding in ons vorige deel. Wij beschreven daarin hoe in de zomer van '41 binnen het *Reichskommissariat* het plan overwogen werd om werkloze Joden naar kampen in Duitsland over te brengen, dicht bij de Nederlandse grens, waar dezen onder Joodse voormannen aan het werk gezet zouden worden. De scholing van die voormannen zou dan geschieden in het vroegere Sterkamp te Ommen: dit was een complex van gebouwen dat in de jaren '20 opgericht was door de organisatie van Nederlandse Theosofen.² Die organi-

¹ Aangehaald door J. van Loon in W. M. A. Weitjens: *Ter informatie* (z.j.), p. 5.

² In 1909 had de presidente van de Theosofische Vereniging, dr. Annie Besant, in Brits-Indië de jeugdige Krishnamurti 'ontdekt' in wie zich, zo meende zij, God opnieuw zou openbaren. Krishnamurti werd toen in 1911 hoofd van de Orde van de Ster die eigen 'kampen' oprichtte in Benares (Brits-Indië), in Californië en in Ommen. In '26 sprak Krishnamurti voor het eerst in Ommen. De Orde van de Ster werd in '29 opgeheven maar de kampen bleven in stand.